

**R. P. Ioannis De Lvgo Hispalensis, E Societate Iesv, In
Collegio Romano Eivsdem Societatis olim Theologiae
Professoris, nunc S. R. E. Cardinalis. Disputationes
Scholasticæ De Incarnatione Dominica**

Lugo, Juan de

Lugduni, 1653

8. De vnione Verbi diuini cum aliis humoribus , capillis, vnguibus, &
accidentibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81011](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81011)

quationem perducantur. Quod quia fortasse Clemens fecit circa sententiam illius Inquisitionis, occasionem dedit dicendi, Pontificem prohibuisse iam doctrinam illam, & auctoritate Apostolica condemnasse. Decreto autem Pauli II. quod Medina etiam in confuso refert, nec vestigium, nec memoria aliqua reperitur; nec facile credi potest, id fecisse Paulum, cui Cardinalis S. Petri ad Vincula vir summæ tunc auctoritatis librum illum de Christi sanguine dedicavit: nec leuiter impediret, ne idem Cardinalis statim Pontifex summus crearetur, si paulo antè à prædecessore immediato eius doctrina, quam acerrimè defenderat, vt hæretica condemnata fuisset. Hæc itaque valde incertam reddunt totam illam determinationem Pontificis, quam illi auctores pro sua sententia solent asserre.

Medina.

105
Opinio aucto-
ris.
Conc. Trid.

Cæterum licet ex his fundamentis non possit nota inuri illi sententiæ; adhuc crediderim, hodie absque aliqua nota defendi non posse propter verba Tridentini *sess. 13. cap. 3.* supra adducta in confirmationem nostre sententiæ, in quibus definitur, in Eucharistia esse corpus sub specie panis, & sanguinem sub specie vini, animamque sub utraque vi naturalis illius connexionis, & concomitantia, qua partes Christi Domini, qui iam ex mortuis resurrexit non amplius moriturus, inter se copulantur. In quibus verbis, vt vidimus, sanguis dicitur esse pars Christi Domini, ex quo per bonam consequentiam inferitur, vel sanguinem debuisse subsistere in Christo eadem Verbi subsistentia, vel si habuisset aliquam subsistentiam propriam creatam in Christo non fuisse solam subsistentiam Verbi, sed aliam etiam creatam saltem partialem. nam Christus adequatè acceptus includit omnes suas partes, quarum vna est sanguis, vt constat ex Tridentino; ergo si sanguis habet subsistentiam creatam propriam, Christus non solum includit subsistentiam increatam Verbi, sed etiam aliam subsistentiam creatam partialem, quod dici non potest. Hinc autem eadem ferè certitudine sequitur, sanguinem effusum in triduo mansisse hypostaticè vnitum Verbo; sicut enim corpus mansit vnitum Verbo, eo quod erat pars eius humanitatis, sanguis, qui non minùs erat pars, vt vidimus, nec minùs reassumendus iterum in resurrectione, debebat propter eandem rationem manere vnitus, quia non potest asserri ratio discriminis sufficiens inter carnem, & sanguinem, cum vtraque sit vera pars naturæ humanæ.

Constitu-
tione.

106
Ratio pri-
ma.

Hinc infero primò, non esse mirum, si auctores graues tempore Pij II. vel illam sententiam defenderint, vel iudicauerint, non esse dignam vlla censura: tunc enim nondum habebamus adeò expressum ex Conciliis, sanguinem fuisse veram partem Christi, sicut habetur nunc in Tridentino, imò multi Philosophi negarunt, sanguinem esse partem naturæ humanæ: quare non mirum si non esset apertè tunc contra principia fidei, sicut esset nunc post tam claram definitionem Tridentini.

107
Ratio secun-
da.

Infero secundò, non esse ita dignam censuram sententiam Caietani, & aliorum, qui ponebant duplicem sanguinem diuersum, scilicet vitalem, vnitum Verbo, & nutrimentalem non

vnitum; de qua sententia Vasquez *num. 17.* dicit, esse quidem falsam, & absurdam, non tamen tanta nota dignam, sicut sententiam Durandi.

Dices, omnis sanguis Christi ponitur sub speciebus panis per concomitantiam; ergo omnis sanguis est pars Christi, quia Concilium illam concomitantiam fundat in connexionem naturali, quam partes Christi habent inter se.

Respondeo, potuisse aliquem contendere, sanguinem solum vitalem esse partem Christi; hunc tamen esse continuum cum alio sanguine nutrimentali, qui non est pars Christi, & propter hanc vnionem continuationem debere etiam poni sanguinem etiam nutrimentalem sub speciebus panis; ratio autem, cur ponatur, formalis, & proxima est, quia continuatur cum sanguine vitali, qui est pars Christi. Ratio verò radicalis est connexio partium Christi inter se, quia nimirum sanguis vitalis, & caro Christi, quæ sunt partes Christi habent connexionem inter se, ideo ponitur cum carne sanguis vitalis, quia licet non sit pars Christi, habet tamen connexionem continuationis cum sanguine vitali, qui est pars, atque adeò positio totius sanguinis reducitur vltimò ad connexionem, quam partes Christi habent inter se, in quo dicendi modo licet multa inuoluantur contra bonam Philosophiam, non tamen apparet manifestè aliquid contra principia fidei, aut definitionis Conciliorum.

SECTIO VIII.

De vnione Verbi diuini cum alijs humoribus, capillis, vnguibus, & accidentibus.

Estat dubium, an quod dictum est de vnione immediata Verbi cum sanguine, dicendum sit de vnione cum alijs tribus humoribus corporis humani, scilicet de cholera, phlegmate, & melancholia; de quibus communiter Theologi eodem modo loquuntur, sicut de sanguine, de quo videndus est Suarez in *presenti disp. 15. sect. 7.* qui id probat ex Innocentio III. in *cap. in quadam, de celebratione Missarum*, dicente, quatuor humores esse de compositione corporis humani. Sed reuera Pontifex non dixit, esse de compositione, sed conuenire ad vegetationem corporis humani. Magis ad rem videntur esse verba Damasceni *lib. 2. de fide cap. 12.* dicentis, animalium corpora constari ex quatuor humoribus. & Augustini epistola 146. *naturam carnis quatuor humoribus temperari.* & lib. de spiritu, & anima *cap. 15.* sed ille liber non est Augustini. Imò addere possumus, eos humores non solum esse partes corporis humani, sed esse partes ipsius sanguinis humano modo accepti. nam licet sanguis purus sit vnus ex quatuor humoribus distinctus ab alijs tribus; sanguis tamen prout humano, & vulgari sermone de illo loquimur, non est purus, sed mixtus ex omnibus humoribus; sic enim dicimus, aliquem emisisse sex, vel octo vncias sanguinis, qui tamen magna ex parte constat ex bile, & alijs humoribus. Vnde crediderim, quod sub speciebus vini in Eucharistia ponatur ex vi verborum sanguis Christi prout humano modo intel

intelligitur, scilicet prout ille sanguis est intra venas non omnino purus; sed mixtus cum aliis humoribus. nam illud totum mixtum appellant homines sanguinem humanum: vnde si sanguis vnitur immediatè Verbo, consequens est, vt alij humores, qui eum de facto componunt, debeant etiam Verbo immediatè vniri, & ideo non nominantur seorsim, cum dicitur homo ex carne, & sanguine constare, quia sicut nomine *carnis*, intelliguntur ossa, & aliæ partes; sic nomine *sanguinis* comprehenduntur alij humores, ex quibus sanguis adequatè acceptus, intrinsecè constat.

Secundum dubium esse potest, an Verbum vnitum fuerit immediatè vnguibus, & capillis Christi Domini; de dentibus non videtur esse difficultas, quia videtur esse eadem ratio de illis, ac de aliis ossibus; de capillis, & vnguibus negat Vasquez in *presenti disp.* 36. num. 34. qui nec viuunt, nec pertinent ad veritatem, sed ad ornatum solum naturæ humanæ.

Ceterum quidquid sit, an informetur anima, verius existimo, has partes assumptas fuisse immediatè à Verbo, prout cum aliis docuit Suarez in *presenti disputat.* 15. sect. 7. qui id probat ex Ambrosio lib. de *Incarnationis Dominice sacram.* cap. 6. & Athanasio *Epistola ad Episcopos*, quæ refert Epiphanius *heresi* 77. dicentibus, hæreticos illos, qui ponebant naturam diuinam esse eiusdem substantiæ cum carne Christi, consequenter debuissent asserere, Verbum conuersum fuisse in carnem, capillos, & sanguinem, & ossa; ergo supponunt, quod hæc omnia pertineant intrinsecè ad componendam naturam humanam.

Respondet Vasquez num. 35. illos Patres nequaquam intulisse ex sententia hæreticorum tamquam absurdum, quod Verbum conuersum fuisset in capillos, ossa, &c. Sed id totum retulisse tamquam doctrinam ipsorum, qui id totum dicebant.

Hoc tamen non satisfacit, primò, quia nunquam inuenimus, hæreticos ex se ipsis explicasse suum errorem illis verbis, nec esse verisimile eos, nisi vi argumentorum coactos ita fuisse loquutos; ipsi enim solum dicebant, carnem Christi, & diuinitatem vnitus fuisse naturæ. Ex hac assertionem cogebantur à Catholicis concedere, quod diuinitas in carnem conuersa fuisset, cuius propositionis absurditas, vt clariùs appareret, aperiiebant postea Catholici in speciali, quæ in ea continebantur; & cum natura humana constet ex carne, capillis, ossibus, sanguine, &c. cogebant eos concedere in particulari, Verbum conuersum fuisse in hæc omnia. Ipsi autem mallent ad ea particularia non descendere, vt eorum propositio minus difficilis, & incredibilis appareret, dicendo solum conuersum fuisse Verbum in naturam humanam. Credibilis ergo est, quod illud per vim consequentiæ concederent, quàm quod ex se sponte illud assererent. Adde, si Patres putarent peculiare absurdum asseri in conuersione Verbi in capillos, quod non contineretur in conuersione ipsius in naturam humanam; non dissimulassent, hunc etiam peculiarem hæreticorum errorem, sed eorum etiam inscitiam in hoc puncto redarguissent: quod tamen nunquam.

Card. de Lugo de *Incarnat.*

quam fecerunt, sed pro eodem reputantes conuerti in naturam humanam, & conuerti in illas omnes partes, eisdem argumentis vtrumque refutauit; hoc ipso ostendentes, benè numeratas fuisse partes corporis humani, siquidem ex eo quod sit absurdum, Verbum conuerti in capillos, ossa, sanguinem, &c. propter imperfectionem, & infirmitatem, quas habent, colligunt, non esse conuersum in corpus humanum, quia alioquin infirmitates carnis in diuinitatem refunderentur. Sic loquitur Ambrosius loco citato. Cum isti dicant, quia Verbum in carnem, capillos, sanguinem, & ossa conuersum est, & à natura propria mutatum est, datur illis locus, vt infirmitatem carnis ad infirmitatem diuinitatis quadam falsa diuine naturæ mutatione detorqueant. Vbi non curat specialiter de infirmitate capillorum, sed infirmitatem solum carnis, quæ illa omnia complectitur, tamquam absurdum infert contra illam doctrinam: non ergo arguit peculiariter contra conuersionem Verbi in capillos, nec in illa peculiarem falsitatem agnoscit, sed contra conuersionem in naturam humanam, & infirmitatem Verbi, quæ ex illa necessariò consequitur.

Possumus autem rationem reddere ad probandam vnionem immediatam Verbi cum capillis, & vnguibus, quia non videtur posse negari, quod in Eucharistia sub speciebus panis, & vini contineatur corpus Christi eodem modo, quo est in cælo, atque adeò cum capillis, barba, vnguibus, & reliquis eiusmodi, quis enim dicat, caput Christi in Eucharistia esse caluum, aut faciem imberbem, vel digitos absque vnguibus? hoc sanè esset ponere corpus illud imperfectum, & aliqua ex parte mutilum: neque ipse Vasquez id audet concedere, aut negare, quod in sacramento sint capilli, & vngues, imò id expresse fatetur *infra* 3. tom. *disp.* 185. cap. 2. num. 13. Aut ergo capilli, & vngues ponuntur sub speciebus panis ex vi verborum, (vt ego credo,) aut per concomitantiam. Si ex vi verborum; ergo sunt partes corporis. nam corpus solum ponitur ex vi verborum. Si verò ponantur solum per concomitantiam; ergo sunt partes Christi. nam ex Tridentino *dicta sessio*. 13. cap. 3. ea, quæ ponuntur per concomitantiam, ita ponuntur propter coniunctionem, quam partes Christi habent inter se: qua ratione coniunctionis partium cessante, non est vnde nascatur illa necessitas concomitantia; neque enim positus fuit in Eucharistia cibus, quem Christus habebat in stomacho, nec salua, quam habebat in ore, quia nimirum hæc non erant partes Christi.

Sensit difficultatem Vasquez 3. tom. d. n. 23. & dixit, poni capillos, & vngues in Eucharistia per concomitantiam propter coniunctionem naturalem, quam habent cum corpore, quia licet ab ipsis non pendeat corporis vita, illi tamen à corpore, vt à causa dependent, atque adeò ex vi naturali corporis cum illa coniunguntur. Sed contra hoc est, quia multa sunt alia, quæ à corpore Christi dependent, & non ponuntur per concomitantiam in Eucharistia: talis erat chilus, quem in stomacho habebat; nec enim fieri potest chilus nisi virtute caloris naturalis, quem stomachus habet; item salua pender à corpore,

III

I 12
Vasquez.

Y

corpore, à quo generatur, & tamen hæc non sunt posita sub speciebus; quia replicato aliquo agente in duplici loco, non debent eo ipso replicari effectus omnes, v. g. si sol replicaretur in vtroque hemisphærio, non deberet in altero replicari lux eadem numero, quam producit in hemisphærio nostro; sicut nec ponuntur, aut positi sunt in Eucharistia effectus, quos Christus alibi producit, v. g. verba quæ profert in cælo, aut calor, quem in suis vestibus producebat in cœna: si ergo capilli, & vngues ponuntur, non idè solum ponuntur, quia dependent à corpore Christi, tamquam effectus à sua causa, sed quia sunt partes Christi, licet non adèd necessarii sicut sanguis, viles tamen, & pertinentes ad decorem, & perfectionem completam corporis.

Denique ad hoc etiam applicari possunt rationes, quibus probauimus, sanguinem esse partem hominis, quia similiter si vngues, & capilli non essent partes hominis, non appareret, cur debeant necessariò resurgere in corpore glorioso, in quo tamen capillus de capite non peribit: nam si solum ad ornatum resurgerent, debuissent ea de causa resurgere vestes, & alia corporis ornamenta; quod tamen non conceditur: quasi verò non supplebunt abundè dotes gloriæ pro aliis ornamentis extrinsecis. Sed neque resurgent ad eum finem, ad quem nunc dantur; scilicet vngues, vt reddant digitos extremos habiles ad tractanda alia corpora fortiter, & absque propria læsione; capilli verò ad tegendum, aut tuendum caput ab agentium externorum iniuriis, sicut folia dantur arbori ad tegendos fructus, & protegendos ab æstu, & gelu. Ad hoc autem in corpore glorioso non sunt necessarij, in quo ab impassibilitate vitantur multo melius ea pericula. Rursus sicut sanguis, etiam si non viuat, est pars hominis, quia subordinatur animæ in ordine ad easdem operationes, & est instrumentum coniunctum exigens esse cum aliis partibus: multò magis videtur id affirmandum de capillis, & vnguibus, (de quibus probabilius est viuere quàm de sanguine) propter maiorem, & firmiter coniunctionem quam habent cum aliis partibus, quàm sanguis, & quia ipsi etiam subordinantur animæ ad easdem operationes, vngues enim dantur tanquam principale instrumentum, vt appareat in belluis & qualia sunt cornua in aliis quibus feris, adèd vt homini absque vnguibus vix possent manus deferuire ad communem vsum. Capilli etiam sunt, quasi secunda pellis, & vestis natua, quæ quidem in aliquibus animalibus non solum est pars, sed magna pars animalis, quales etiam sunt penne in volucribus, quæ sunt potissima corporis instrumenta.

114

Difficultas
circa accidentia
Expeditur.

Vltimò queri potest de accidentibus, an, & quomodo assumpta fuerint à Verbo?

In quo breuiter dicendum est, assumpta quidem fuisse accidentia in hypostasi, hoc est, ita vt essent in illa persona, quatenus insunt naturæ immediatè assumptæ, & terminatæ per substantiam Verbi: nam reuera Verbum habebat illa accidentia, & idèd denominabatur ab eis calidum, frigidum, partiens, &c. Non tamen fuerunt assumpta secundum hypostasim, hoc est, vt immediatè terminarentur substantia

Verbi, vel vnirentur immediatè cum Verbo. Ratio est clara, quia substantia Verbi supplet pro substantia humana; hæc autem non terminat immediatè accidentia, sed solum substantiam hominis, ergo nec substantia Verbi debuit exercere illud munus immediatum cum accidentibus. Videatur Suarez in presenti disput. 15. sect. 8.

DISPUTATIO XV.

De ordine assumptionis partium inter se.

DE hoc agit S. Thom. quæst. 6. cuius materia exigui momenti est, & facile ex supradictis intelligitur. Supponendum est, nec animam prius tempore, quàm corpus, nec corpus prius, quàm animam, nec vtramque partem prius tempore, quàm naturam humanam assumptam fuisse. Ita contra Origenem, & alios definitum est ab Ecclesia, vt constat ex locis adductis à P. Vasquez disput. 37. cap. 3.

Quæstio est de ordine assumptionis partium non secundum tempus, sed secundum naturam. Et quidem triplex ordo potest in presenti considerari, scilicet ordo dignitatis, ordo intentionis, denique ordo executionis.

Si sermo sit de ordine dignitatis, facile respondetur, in hoc ordine primum locum habere totam naturam, secundum habere animam, tertium corpus; quia sicut perfectior est natura, quàm singulæ partes, & sicut perfectior, & nobilior est anima, quàm corpus; ita dignius fuit à Verbo assumi naturam, quàm singulas partes; dignius item assumi animam, quàm corpus; in quo nulla potest esse difficultas.

Si sermo sit de ordine intentionis, facile etiam dicimus cum S. Thoma, corpus assumptum media anima, & animam media mente: hoc est, idèd assumptum fuisse corpus, quia habebat animam capacem merendi, & videndi Deum. In quo sensu intelliguntur Concilia & Patres, qui sæpe dicunt, corpus assumptum fuisse media anima, quorum verba vide apud Vasquez ubi supra c. 1. Item eodem sensu dicunt, animam assumptam fuisse media mente, hoc est, assumptam fuisse, quia habebat mentem, siue mentis nomine intellexerint intellectum, vt est potentia accidentalis, siue (vt aliis placet) ipsas operationes intellectus, & voluntatis, quas licet non assumpserit Verbum per vnionem immediatam, dicitur tamen mediis illis assumpsisse animam, hoc est, assumpsisse animam, quia capax erat earum operationum.

Denique si sermo sit de ordine executionis, vnusquisque consequenter ad sua principia rem explicat. Nam ij. qui ponunt in composito duas substantias, alteram propriam materiæ, alteram propriam formæ; consequenter dicunt, prius naturam subsistere materiæ, & animam rationalem suis substantiis partialibus, quàm vniantur inter se, & per consequens prius etiam naturam fuisse assumptam à Verbo: quàm vnirentur ad componendam naturam humanam, quia eodem ordine, & pro eo signo subrogata fuit substantia Verbi, quo debuit dari propria substantia creata. Ita Suarez disput. 17. sect. 1. & 2. Suarez quem sequuntur alij plures.

Cæto